

Arcképvázlat jegybanki háttérrel

Matolcsy György tizenkét éve a Magyar Nemzeti Bank élén

Jövő márciusban lejár Matolcsy György mandátuma. Ha kitölti, azal büszkélkedhet, hogy két ciklusban elnökölte a Magyar Nemzeti Bankot. Márpedig a jelek szerint kitölti. Ha miniszteri ténykedését is hozzávesszük, összességében cirka tizenhét éven át volt a magyar gazdaság- és pénzügypolitika egyik fő, olykor legfőbb irányítója. Működése nem múlik el nyomtalanul.

Négy és fél évtizedet meghaladó pályáját megannyi fordulat jellemezte. A rendszerváltás előtt dolgozott a Pénzügyminisztériumban, majd annak Pénzügykutató Intézetében, tagja volt az MSZMP-nek, és reformközgazdászként Antal László, Bokros Lajos, Csillag István és Lengyel László társaságában egyik szerzője az alternatív gazdaságpolitikát, pluralizmust szorgalmazó Fordulat és reform című programnak. A többpártrendszer hajnalán szembekerült kutatótársával, a zsenikategóriába sorolt Antal Lászlóval, és a Magyar Demokrata Fórum csapatába fészkelte be magát. A szabad választások után Antall József kormányában a Miniszterelnöki Hivatal politikai államtitkára lett – egyúttal Rabár Ferenc pénzügyminiszter riválisa és intrikus kritikusa. Miután Rabár 1990 decemberében megelégelte, hogy Matolcsy állandóan keresztbe tesz, lemondott. Antall pedig megvált Matolcsytól is.

Matolcsy a kormányzati kaland után különböző elnevezésű, általa gründolt, súlytalan kutatóintézeteket vezetett, mindeközben három éven át képviselte a magyar kormányt a londoni székhelyű Európai Újjáépítési és Fejlesztési Banknál. A Horn-kormány működése idején élből elutasította a Bokros Lajos pénzügyminiszter és Surányi György jegybankelnök nevével fémjelzett 1995-ös gazdasági stabilizációt, amelynek következtében 1996 és 2001 között lendületesen nőtt a gazdaság, lefékeződött az infláció és nagy csökkenés után kezelhető szinten stabilizálódott az államadósság. Időközben Matolcsy a Fideszhez csapódott, az 1998-as választások előtt évi hétszázalékos gazdasági növekedés ígéretével hitegette Orbán Viktort és a közvéleményt. Az első Orbán-kormány gazdasági minisztereként 2000-től beindította a klientúraépítésre kiválóan alkalmas Széchenyi-tervet, majd bőséges állami támogatással a költségvetésnek már középtávon is súlyos terhet jelentő lakáshitel-támogatási rendszert. Ekkor kezdődött az addig fegyelmezett költségvetési politika fellazítása, amire miniszterelnökként Medgyessy Péter rátett egy lapáttal.

A Medgyessy-, a Gyurcsány-, majd a Bajnai-kormány működése alatt az ellenzéki Fidesz fő gazdasági teoretikusaként és programírójaként

ténykedett, ő jegyzi a Fidesz–KDNP mindmáig utolsó, 2010-es választási programjának gazdaságpolitikai fejezetét. Orbán Viktor 2010-ben nemzetgazdasági miniszternek nevezte ki. Tárcája átvette a Pénzügyminisztérium szerepét is, ezzel ő lett a gazdaságpolitika legfőbb irányítója. Nevéhez fűződik a magánnyugdíjpénztári vagyon államosítása, az ágazati különadók bevezetése, a nyugdíjkorhatár megkeményítése, a rokkantnyugdíjasok felülvizsgálata, járandóságuk átcsomagolása és megvonása, a minimálbér adómentességének felszámolása, az áttérés az egykulcsos személyi jövedelemadóra, a Nemzetközi Valutaalappal egy éven át folytatott pávatánc, és ő pendítette meg először a keleti nyitás politikáját is. Az általa várt gyors növekedés helyett azonban 2012-ben recesszió következett be – részben az általa büszkén vállalt unortodox eszközök miatt, amelyeket az üzleti élet és a pénzvilág meghatározó körei elutasítottak. A 2008–2009-es globális pénzügyi válság után az uniós tagállamok körében a magyarországi stabilizáció tartott a legtovább, a gazdaság teljesítménye csak 2014-ben érte el a krízis előtti szintet. Matolcsy Széll Kálmán-terve is legfeljebb félsikert hozott: a beígért négy-öt esztendőre ütemezett gyors adósságcsökkentés helyett lassú, fokozatos adósságfelépítés kezdődött, amely 2020-ban a pandémia alatt a visszajára fordult.

Orbán Viktor 2013 márciusában jelölte Matolcsy-t a Magyar Nemzeti Bank élére. Politikája itt is sokat változott, a szokatlan jegybanki megoldásoktól az ortodox tézisek újrafelfedezéséig, a miniszterelnöki szándékok feltétlen kiszolgálásá-

tól a kormánnyal folytatott verbális csatákig, a jegybank nyereségével való büszkélkedéstől a veszteség és tőkehiány mentetegetéséig ívelt. Ezt a tizenkét éves periódust tekintjük át kétrészes sorozatunkban, három metszetben. Az első rész azt vizsgálja meg, miképp veszítette el közpénzjellegét sok száz milliárd forint. A második részben először azt foglalkozunk össze, mi vezetett oda, hogy az Európai Unió belülről Magyarországon volt a legnagyobb az infláció és a legmagasabb az irányadó kamat, majd pedig azt, hogyan lett a Magyar Nemzeti Bank nyereségéből két esztendő alatt akkora veszteség, hogy saját tőkéjét teljesen elvesztette, sőt mínuszba vitte. Amit egyszer majd közpénzekből kell megtéríteni.

I. rész Százmilliárdok, amelyek elveszítették közpénzjellegüket

Egy évtizeden belül Matolcsy kétszer is azért került kritikusi célkeresztjébe, mert a Magyar Nemzeti Banknál százmilliárdok veszítették el közpénzjellegüket. Először akkor, amikor az MNB a forint árfolyamának gyengüléséből keletkezett nyeresége egy részét kimenekítette a jegybanki mérlegből, és saját céljaira fordította. Amennyire a 2014-es éves jelentéséből kiolvasható, abban az évben egy „közgondolkodási program” keretében 245 milliárd forint alapítói plusz 2,4 milliárd forint ingatlanvagyonból hat Pallas Athéné-alapítványt gründolt.¹ Ezt annak idején csak a független sajtó rótt fel Matolcsynak és csapatának. Az elnök perekkal próbálta védeni igazát, ám eredménytelenül. Másodszer viszont, 2024 júliusában onnan jött a

¹ MNB Éves jelentés 2014, 116. oldal.

kritika, ahonnan a legkevésbé lehetett rá számítani.

Történt ugyanis, hogy a Magyar Nemzeti Bank felügyelőbizottsága, Papcsák Ferencsel az élen, az Országgyűlés részére készített éves jelentésében néhány helyen szokatlanul keményen bírálta a jegybank gazdálkodását.² Papcsák 2010-ben Orbán Viktor elszámoltatási biztosa, majd 2010 és 2014 között Zugló polgármestere volt, aligha lehet önjárónak tekinteni. Az általa vezetett testületben Nyikos Lászlót leszámítva nincs olyan tag, akinek a megválasztására ellenzéki párt tett volna javaslatot az Országgyűlésnek (őt a Jobbik színeiben választották meg). Ezzel szemben a tulajdonosi jogok gyakorlója, a Pénzügyminisztérium két tagot, köztük az államtitkár Bannai Péter Benőt, Varga Mihály miniszter fő támaszát delegálja a hatfős bizottságba. Ráadásul az előző, ezzel közel azonos személyi összetételű felügyelőbizottság – a hat tagból négy változatlanul betölti posztját – nem kifogásolta a Pallas Athéné-alapítványok létrehozását. Igaz, a kényes időszakban, 2014 májusa és 2015 júliusa között felügyelőbizottság nélkül működött a Magyar Nemzeti Bank, aligha véletlenül, így csak az események után kezdett vizsgáldni.

„Az alapítványokról mi sem tudunk többet, mint a média, ha hiszi, ha nem” – nyilatkozta Nyikos 2016 májusában.³ Végül a vizsgálatok le-

zárása gyanánt 2016 szeptemberében azt állapította meg a felügyelőbizottság, hogy az MNB igazgatósága *„jogosult volt dönteni az alapítványok létrehozásáról, az alapítványi hozzájárulások tárgyában, továbbá a támogatások ráfordításként való elszámolását jóváhagyni”*.⁴ Nem tették szóvá a Pénzügyminisztérium által delegált tagok sem – legalábbis nyilvánosan –, hogy ezzel az MNB megkárosítja a költségvetést. Vagyis asszisztáltak ahhoz, hogy 2013 és 2016 között közel 260 milliárd forint elveszítse közpénzjellegét. Az üzenet perspektivikusan azt jelentette, hogy ez vagy bármely hasonló manőver később is megismételhető, szabad a terep.

Kitérő: Az MNB titkolódzása Kósa Lajos emlékezetes nyilatkozatával vált közismertté: „az alapítványi pénz alapítványi pénz, nincs más státusa, tehát a pénz addig közpénz, amíg az alapító nem tette be az alapítványba.” Vagyis ráfordítások címszó alatt az MNB annyi pénzt visz ki a kasszájából, amennyit csak akar, ennek nincs akadálya. Annak ellenére, hogy a költségek növelésével értelemszerűen csökkenti a nyereségét, amelyet egyébként befizethetne a költségvetésbe. Ezzel megkárosítja az államot. Amely ezt csaknem egy évtizeden át jól tűrte. Más kérdés, hogy azokban a kritikus években az MNB nyereségéről az igazgatósága döntött, a jegybanknak nem volt kötelessége, hogy abból osztalékot fizessen a költségvetésbe. Csak a füg-

² Felügyelőbizottsági jelentés, 2023. június – 2024. május.

³ Nincs harmadik félidő – Nyikos László, a jegybank jobbikos fb-tagja az MNB ingatlanvásárlásairól. atlatzso.hu, 2016. május 4. <https://atlatzso.hu/kozpenz/2016/05/04/nincs-harmadik-felido-nyikos-laszlo-a-jegybank-jobbikos-fb-tagja-az-mnb-ingatlanvasarlasairol/>

⁴ A Magyar Nemzeti Bank alapítványi tevékenységének vizsgálata. <https://www.mnb.hu/letoltes/alapitvanyrendeles-vizsgalat-160927-vegleges-osszefoglalo.pdf>

getlen médiumok zúgolódtak. Zöldi Blanka, a *Direkt 36* munkatársa már akkor sem nyugodott bele, hogy az alapítványok titkolják a pénz felhasználását, és a Transparency International Magyarországgal összefogva perre ment. Ügyvédje Karsai Dániel volt, aki manapság nagybetegen a méltó halálhoz való jog élharcosa. A sokmenetes csata végállomásaként az Emberi Jogok Európai Bírósága idén áprilisban mondta ki, hogy a magyar állam megsértette az újságíró információszabadsághoz való jogát.⁵ A Fidesz és a KDNP frakciója közben 2016-ban beépítette az MNB-ről szóló törvénybe, hogy a jegybank többségi vagy kizárólagos tulajdonában álló gazdasági társaság adatait közérdekből tíz évig titkosítani lehet, és hogy az MNB által létrehozott alapítvány gazdálkodását az Állami Számvevőszék ellenőrzi.

Térjünk vissza napjainkhoz. Ha a felügyelőbizottság most azt is belefoglalja a jelentésbe, hogy az MNB *„üzemeltetési költségei 2021-től megugrottak, összességében tíz év alatt mintegy nyolcszoros költségterhet okozva a jegybanki költségvetésben”*, és hogy a felügyelőbizottság *„több ízben kiemelt hangsúllyal hívta fel a figyelmet a fegyelmezett és takarékos gazdálkodás fontosságára, az ezzel kapcsolatban megfogalmazott elvárásokra, amelyek a tapasztalatok alapján nem érvényesültek”*, akkor az aligha csupán túlbuzgó ellenőrök magánmorgolódása. Valakinek a

kormányzat közelében szemet szúrt, hogy az MNB túl nagy lábón él.

A tények a laza költséggazdálkodást felettébb látványosan igazolják. A személyi ráfordítások összege 2014-ben 16,3 milliárd forint volt, 2023-ban 39,3 milliárd forint, vagyis 2,4-szeresére duzzadt, holott a forint a Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint ebben az időszakban összesen 64 százalékkal inflálódott. A banküzemi általános költségek pedig ezt meghaladó mértékben, 15,8 milliárd forintról 42 milliárdra nőttek.

A felügyelőbizottság tagjai korábban azt sem firtatták, hogy az MNB belföldi leányvállalatainak ellenőrzését csak korlátozottan, azok éves beszámolóí alapján tehetik meg, a részletekre nincs rálátásuk. Ezt is most először tették szóvá, igényt formálva az érdemi vizsgálódásra. *„Az MNB által létrehozott alapítvány gazdálkodását az Állami Számvevőszék ellenőrzi, a felügyelőbizottság feladatköre erre sem terjed ki. Nem indíthat önálló vizsgálatot a testület a leányvállalatok gazdálkodásának részleteivel kapcsolatban”* – panaszolja a testület. Eddig ezt a gyakorlatot tényként elfogadta. *„A bizottság a kérdésben terjedelmes, ámde eredménytelen levelezést folytatott a menedzsmenttel, hiába kérve a sikeres ellenőrzések feltételeinek megteremtését...”* – fűzte hozzá, bizonyítva, mennyire korlátozott a mandátuma. A jegybanki menedzsment visszautasítása pedig jól jelezte a testület erejét és tekintélyét. Mindemellett a felügyelőbizottság külön is felrója a jegybanki beruházások átláthatatlanságát, jóllehet ez sem újdonság. *„Az MNB építési projektjeinek jó része nem a beruházások között jelenik meg, mert az építést projektársaság*

⁵ Strasbourg-i győzelemmel zárult Karsai Dániel és a Transparency International Magyarország első közös ügye. Transparency International Magyarország, 2024. április 16.

vagy az MNB-Ingatlan Kft. bonyolítja. Az építkezések finanszírozása ezekben az esetekben tőkejuttatással történik, majd a projekt befejeztével a kész ingatlan kerül át az MNB mérlegébe. Az MNB a közelmúltban ilyen megoldással finanszírozta többek között a BOKK építését, a Budai Központ felújítását és hasonló konstrukcióban valósul meg a Szabadság téri központ felújítása is. Általános érvénnyel fogalmazható meg, hogy a jegybanki beruházások az említett megoldás miatt – hasonlóan a leányvállalatok helyzetéhez – nem kellően transzparenssek, az FB által tervezt ellenőrzések során akadályok merülnek fel, az ellenőrzések korlátozottak vagy korlátozhatók” – összegzi.

Újabb kitérő: A fejlett országok joggyakorlatában a jegybank függetlenséget élvez, döntéseit nem befolyásolhatja a kormány (és persze más sem). Fő feladata szerint az árstabilitás őre. Ebből adódóan az általa folytatott monetáris politikát pénzügyi ellenőrei, legyenek számvivők vagy könyvvizsgálók, nem vizsgálhatják. Vannak azonban olyan tevékenységei, amelyek kívül esnek a monetáris politikán, azt közvetlenül vagy közvetetten sem érintik. De van egy olyan szűrkezóna, amelyet viszonylag önkényesen lehet ide vagy oda sorolni. Az MNB a rá vonatkozó szabályokat a jelek szerint úgy értelmezi, hogy a felügyelőbizottságnak semmi köze azokhoz a milliárdokhoz, amelyeket leányvállalatainak átengedett, és azokhoz sem, amelyeket ingatlanos fejlesztéseikhez a projektársaságoknak adott, a testület legfeljebb azok éves üzleti jelentései és mérlegei fölött merenghet.

Amennyire meghökkentő a felügyelőbizottság váratlan fordulata és kifakadása, hogy szeretne beelátni az alapítványok és a leányvállalatok gazdálkodásának részleteibe, legalább annyira érthető is. A magyarázat szintén kézenfekvő. Egyrészt a központi költségvetés durva megszorításokra, az államadósság csökkenésére kényszerül, ezért a tulajdonosi jogok gyakorlójaként a Pénzügyminisztérium most már nem nézheti tétlenül, hogy az MNB működési költségei elszabadultak. Azt sem, hogy az MNB alapítványainak és cégeinek a működése átláthatatlan. Hiszen az ő bőrre megy a játék. Előbb-utóbb rákényszerül, hogy a MNB-t feltökésítse, hiszen arra középtávon nincs remény, sem esély, hogy a tavalyi zárómérlegét 1854,6 milliárdos tőkehiánnyal záró jegybank a saját nyereségből ezt megtegye. Ha most a költségvetésnek ezt a pénzt – amely az MNB saját tőkéjéből hiányzik – oda kellene adnia a jegybanknak, az évet orbitális hiánnyal zárná. Egy törvénymódosítással azonban az államnak ezt a feltökésítési kötelezettségét néhány esztendővel elhalasztották. De nem végleg.

Más nézőpontból: 1856,4 milliárd forintból negyven százalékkal meg lehetne emelni az egészségügyi kiadásokat...

A pénzügyi tárca szempontjából tehát egyáltalán nem mindegy, mekkora lesz a jegybank vesztesége a következő években, és mekkora költségekkel működik. Másrészt az sem lefutott ügy, hogy ki viszi el a balhét az Európa-rekord infláció miatt: a költségvetést 2020 óta túlzott hiánnyal működtető Pénzügyminisztérium vagy a monetáris lazítással operáló MNB. A maguk

módján mindketten öntötték a pénzt a gazdaságba. Matolcsy előszeretettel mutogat a kormányra, hogy késlekedett a költségvetés rendbetételével. A József nádor téren viszont azt nehezményezik, hogy miközben az MNB idestova két éve költségvetési szigorítást követel tőlük, ő maga ehhez nem járult hozzá. Harmadrészt előfordulhat, hogy Matolcsy mandátumának lejárta után Varga Mihályt jelöli a miniszterelnök az MNB élére, és ő kényszerül rá a működési költségek lefaragására. Nem lesz tetszetős belépő.

Bármiképp történjen is, irritáló fordulat, hogy az az MNB, amelyik nyereséges éveiben több százmilliárdot síbolt ki a költségvetésből, néhány évvel később közpénzekből szorul rá azt is bőven túlszárnyaló mértékű tőkejuttatásra, segítségre.

Mindez ma még fikció.

8

Újabb kitérő: az MNB még 2020-ban is azzal érvelt, hogy az alapítványokat, a székház felújítását a nyereségből finanszírozza („az alapítványi vagyonrendelés finanszírozási hátterét a 2013 óta folytatott sikeres monetáris politika adta”). Ez szakmailag ostoba, álságos, sőt hitvány indoklás volt, hiszen egy jegybank nyeresége vagy vesztesége nem minősíti a ténykedését. Adott esetben a helyes monetáris politika nyereséget hoz, máskor pedig veszteséget okoz. A felügyelőbizottság nem is erről alkotott véleményt, hanem egyebek mellett azt sérelmezi, hogy az MNB beruházásainak részletes pénzügyi ellenőrzése elől el van zárva, mert azokat valamely építést projektársaság vagy az MNB-Ingatlan Kft. végzi a neki átengedett milliárdokból. Erre korábban nem volt kíván-

csi. Most annál inkább. Talán azért, mert már a felügyelőbizottság – vagy egyes tagjai – is zokon vették, hogy például a Szabadság téri palota felújítási költségei három év alatt nagyjából megduplázódhatnak. Ha jóhiszeműek vagyunk, feltételezhetjük, hogy nemcsak arra is kíváncsiak, milyen magyarázata van a feltűnő költségnövekedésnek, hanem arra is, ki vagy mely cég annak a haszonélvezője.

Nem jelentéktelen summáról van szó, hanem közel akkoráról, amennyi pénz egy évtizede az alapítványokban landolt.

Az MNB-Ingatlan Kft. honlapja négy projektet tüntet fel. Az első az egykori budai Városháza épületében kialakított Bölcs Vár, amelyben 2011-ig a nemzetközi hírű Collegium Budapest működött, ám 2014-ben az MNB egyik alapítványa kaparintotta meg. „Az állami támogatás megvonására, az intézet autonómiájának megszüntetésére irányuló kísérletek révén elindult az a romboló folyamat, amely végül ennek a nagyszerű intézménynek a megszűnéséhez vezetett” – emlékezett vissza az egyik alapító, a Harvard és a Corvinus egyetem professor emeritusa, a 2021 októberében elhunyt Kornai János.⁶ A második az MNB Felügyeleti Központ és Pénzmúzeum elnevezésű projekt a Magyar Posta egykori budai palotájában, ez a jegybank egyik átmeneti otthona a Szabadság téri központ felújítása idejére. A harmadik projekt szintén az ideiglenes elszállásoláshoz kötődik: a Krisztina körút

---

⁶ Kornai János: Bátran állítható, hogy igenis van ellenállás. Farkas Zoltán interjúja, HVG, 2018. december 27.

55.-ben a Magyar Telekom korábbi székházát foglalta el az MNB, ma ez a hivatalos székhelye. A negyedik a BOKK, azaz az oktatási és konferencia-központ Balatonakarattyán; az egykori MÁV-üdülő hathektáros területén a felújítást 2018-ban kezdték el. A községben 2014-től az idei önkormányzati választásokig az MNB-elnök előző felesége, Matolcsy Gyöngyi volt a polgármester, aki nem kommentálta, hogyan jutott a komplexum a Balaton becsatornázásával a kertjébe nyúló „jóléti vízfelülethez”.⁷

Az MNB-Ingtatlan projektjei mellett az Alpár Ignác tervei alapján 1905-ben átadott Szabadság téri székház felújítása is folyik, amiről bárki meggyőződhet, ha arra jár. *„A műemléki épület teljes külső és belső felújításának költsége 54 milliárd forint, melyet a jegybank az évek óta nyereséges gazdálkodásából fedez”* – ígérte 2021-ben az MNB.⁸ A vállalt határidő 2024, az MNB alapításának századik évfordulója; ez ma kevéssé látszik tarthatónak. De saját pénze sincs a beruházásra az MNB-nek, hacsak nem nyomtat; hiszen tavaly brutális, 1763,2 milliárdos forintos veszteséget szenvedett el. Viszont a Szabadság téri székház felújításának a költsége az Állami Számvevőszék becslése szerint elérheti vagy meghaladhatja a 100 milliárd forintot. A többit meglátjuk. Vagy nem.

Mindenesetre az MNB éves jelentése szerint a beruházó MNB-Ingtalan

Kft. könyv szerinti értéke a tavalyi év végére 225,1 milliárd forintra emelkedett.⁹ Minimálisan ekkora összeg sorsára nincs rálátása sem az MNB felügyelőbizottságának, sem az érdeklődő újságíróknak. Ez a pénz valóban elveszítette közpénzjellegét. Épp úgy, mint a 2014-ben létrehozott hat alapítvány fokozatos összeolvadásával létrejött Pallas Athéné Domus Meriti vagyona. Az utóbbi az alapítvány honlapja szerint 2024 júniusában 234,2 milliárd forint volt, ám ennek összetevői szintén kideríthetetlenek. Az MNB csak az alapítványi vagyon kamatait használhatja fel, és támogatási politikájáról csupán összefoglalókat közöl. Az alapítvány vagyonkezelője az Optima Zrt. Ez a cég egyszer csak megvásárolta a varsói tőzsdén jegyzett Globe Trade Centre, a GTC többségi tulajdonrészét. A lengyel vállalkozás a térség regionális ingatlanpiaci szereplője, beiktatása az alapítványi vagyon kezelésébe, ezzel kapcsolatos ingatlanügyletei az érdeklődők számára különösen nehezen követhetők. Ez azonban nem riasztotta el Bódis Andrást. *„Az MNB magyar és lengyel leágazásai közötti (szürke) zónában különös adásvétel-sorozatok indultak, melynek haszonélvezői privát érdekeltségek lettek”* – írja a *Válasz Online* munkatársa, aki lényegesen nagyobb erőfeszítéseket tesz ezen ügyletek nyilvános feltárására, mint a felügyelőbizottság.¹⁰

De miért is kellene bárkinek firtatnia az MNB alapítványaira, vállal-

⁷ Nem volt elég a part, bevezették a Balatont az MNB konferenciaközpontjához. 24.hu, 2022. augusztus 4.

⁸ Megújult székházban ünnepli 100 éves fennállását a Magyar Nemzeti Bank, <https://www.mnb.hu/sajtoszoba/sajtokozlemenyek/2021-evi-sajtokozlemenyek/megujult-szekhazban-unnepli-100-eves-fennallasat-a-magyar-nemzeti-bank>

⁹ MNB Éves jelentés 2023.

¹⁰ Közéleg a Matolcsy-korszak vége: Ádám és barátai óriási vagyontmentésbe kezdtek. [valasz.hu](https://www.valasz.hu), 2014. április 12. <https://www.valaszonline.hu/2024/04/12/matolcsy-szaraz-somlai-stofa-mnb-gtc/>

kozásaira és fejlesztéseire fordított százmilliárdok sorsát? Hacsak azért nem, mert a pénzügyi áttételek végpontjain feltűnően gyakran tűnnek fel Matolcsy Ádám barátai és üzletfelei.

A Szabadság téri székház felújításának – ami, mint láttuk, százmilliárd forint körüli összeget emészt föl – a generálkivitelezője a Raw Development Kft. Ez a cég rekonstruálta az MNB Pénzmúzeum és Felügyeleti Központját is, becslések szerint 30-32 milliárdért. A Raw Development Somlai Bálint Fülöp érdekeltsége, aki Matolcsy Ádám köreihez tartozik. A jegybankelnök 38 éves fia 2022-ben került a leggazdagabb magyarok listáján a százmilliárdosok közé, és évek óta külföldön él.¹¹ Korábban a Raw Development újította fel Matolcsy Ádám balatonfüredi nyaralóját és budai luxuslakását is.¹² A gyanút keltő összefüggések azt sejtetik, hogy a jegybanki nagyberuházások egyik haszonélvezője Matolcsy Ádám és baráti köre lehet. Erre következtet a *Válasz Online* is, amely a GTC ingatlanüzletei nyomába eredt. Az MNB természetesen elhárította még a ki nem mondott vádaskodásokat is, amikor közölte: a GTC „szigorúan ellenőrzött, varsói tőzsdén jegyzett vállalat, melyet a

lengyel pénzügyi felügyelet is rendszeresen monitoroz”.¹³ Aminek természetesen semmi köze ahhoz, hogy az ügyletei a felügyelőbizottság elől is rejtve maradnak.

Valamely okból kifolyólag a Szabadság téri ingatlan rekonstrukciója felkeltette az Állami Számvevőszék érdeklődését is, amelynek törvényi kötelezettsége az MNB gazdálkodásának ellenőrzése. Mivel a jegybank független, az ellenőrzés – mint láttuk – a monetáris politikának az eredményre gyakorolt hatására nem terjedhet ki. Sem a felügyelőbizottság, sem az Állami Számvevőszék nem vizsgálhatja, vajon el lehetett volna-e kerülni a tavalyi brutális veszteséget, vagy annak egy részét. De azt a számvevők is igencsak aggályosnak tartották, épp úgy, mint a felügyelőbizottság, hogy a beruházás ellenőrzése során korlátozottak a jogkörei, és figyelmeztettek arra, hogy a székházfelújítás költségei nagyon elszaladhatnak.

„A jegybank tetemes, kétezer milliárdos nagyságrendű veszteséget ért el a tavalyi évben, ezt idővel a központi költségvetésből kell visszapótolni. Emiatt minden egyes, jegybanki működési kiadásra fordított forint a központi költségvetést terheli. [...] Mint ismert, csak a Szabadság téri székházának felújítására több mint bruttó 100 milliárd forintot fordít a jegybank, de a 2020–2023 években az MNB-Ingatlan Kft. ingatlanvásárlási és felújítási célú tőkeemelései meghaladták már a 180 milliárd forintot is. Amit tehát a tőkepótlási kötelezett-

¹¹ Itt a bizonyíték: már Matolcsy Ádám is a százmilliárdosok ligájában focizik. <https://www.valaszonline.hu/2022/11/15/matolcsy-adam-nemzeti-bank-tiborc-istvan-ingatlan-vaci-greens/>

¹² RTL Klub, Házon kívül: New York-i luxuslakás, Porschék és egy Ferrari – Matolcsy György fia és ismerősei sokszor bukkannak fel milliárdos jegybanki beruházások közelében. <https://rtl.hu/hazon-kivul/2023/04/05/matolcsy-gyorgy-matolcsy-adam-szaraz-istvan-somlai-balint-porsche-new-york-i-luxuslakas-magantokealap-szijjarto-peter-orban-viktor>

¹³ Lássunk tisztán a jegybanki alapítványokról, mnb.hu. <https://mnb.hu/sajtoszoba/sajtokozlomenyek/2020-evi-sajtokozlomenyek/lassunk-tisztan-a-jegybanki-alapitvanyokrol>

ség keretében a központi költségvetésnek kell megtérítenie. (...) Érthető, ha a tulajdonosi jogokat gyakorló Pénzügyminisztérium törekszik az MNB működési költségeinek szorosabb tulajdonosi kontrolljára” – érvelt a témát taglaló HVG-nek az Állami Számvevőszék.¹⁴ Amelynek elnöke, Windisch László 2013 és 2019 között az MNB pénzügyi szervezetek felügyeletéért felelős alelnöke volt, a jegybank monetáris tanácsának a tagja. Kormányzati bátorítás nélkül aligha lenne ennyire karakán.

A felügyelőbizottság éves jelentéséből kiderül, ez a testület szintén szorgalmazta a jegybanktvény módosítását, hogy az MNB leányvállalatainak a gazdálkodása követhetővé és ellenőrizhetővé váljon. A Pénzügyminisztérium a felvetéseket megfogadva módosító indítvánnyal bővítette volna az MNB igazgatóságának és felügyelőbizottságának jogkörét, amit Varga Mihály miniszter szokatlan módon egy blogbejegyzésben kürtölt világgá. Például bizonyos értékhatárt meghaladó döntéseket a testületnek előzetes jóvá kellene hagynia, és a törvény előírna az MNB részére tájékoztatási és beszámolási kötelezettségeket is. A javaslat benyújtása előtt a tárca kikérte az Európai Központi Bank véleményét, ez amúgy kötelessége. Ebből a dokumentumból derül ki a Pénzügyminisztérium szándéka, hogy az MNB felügyelőbizottsága legyen jogosult ellenőrizni „az MNB többségi tulajdonában álló gazdasági társaság, az MNB által létrehozott alapítvány, va-

lamint az MNB által létrehozott alapítvány többségi tulajdonában álló gazdasági társaság gazdálkodását”, mivel az MNB „elszámoltathatóságát és átlátható működését” indokolt volna erősíteni. „Ezért szükséges az MNB egyes szerveinek tevékenységére vonatkozó szabályozás pontosítása, elsősorban az egyéb feladataival kapcsolatosan.”¹⁵

Ami, mint rögvést kiderült, nem ilyen egyszerű.

Véleményében az Európai Központi Bank óvatosságra intette a Pénzügyminisztériumot: „az EKB értelmezése szerint a felügyelőbizottságnak nem lesz joga ellenőrizni az MNB többségi tulajdonában álló gazdasági társaságok tevékenységét, ha ez a tevékenység közvetlenül vagy közvetve érinti az MNB alapvető feladatait. A jogbiztonság érdekében az EKB azt javasolja, hogy ezen értelmezés megjelenítése érdekében fogalmazzák át a többségi tulajdonban álló gazdasági társaságok ellenőrzéséről szóló tervezett rendelkezést.”¹⁶

Ezt a mondatot szinte a szájába rágja a pénzügyminisztériumi jogalkotóknak, hogy mit kell tenniük. Bele kell illeszteniük szó szerint az EKB véleményét a törvényjavaslatba. Vagyis azt, hogy „a felügyelőbizottságnak nem lesz joga ellenőrizni az MNB többségi tulajdonában álló gazdasági társaságok tevékenységét, ha ez a tevékenység közvetlenül vagy közvetve érinti az MNB alapvető feladatait”. Amiből az következik, minden mást viszont ellenőrizhet.

¹⁴ HVG360, 2024. április 2. Hábóru készül az Állami Számvevőszék és a Magyar Nemzeti Bank között. https://hvg.hu/360/20240402_haboru-keszul-az-allami-szamvevoszek-es-a-magyar-nemzeti-bank-kozott

¹⁵ Az Európai Központi Bank véleménye (2024. február 26.) a Magyar Nemzeti Bank által vezetett kincstári egységes számláról és a Magyar Nemzeti Bank felügyelőbizottságának hatásköréről.

¹⁶ Ugyanott.

A javasolt átfogalmazást azonban a pénzügyi tárca lapzártáncig lezárta.

A jogbiztonság kétségkívül jogos igény. Célszerű kiiktatni annak a lehetőségét, hogy a felügyelőbizottságnak és benne a kormány delegáltjainak módjuk legyen kibővített jogkörük önkényes értelmezésre és bármiféle beavatkozásra a monetáris politikába. A jegybanki gazdálkodás elszámoltathatósága azonban úgyszintén jogos igény. Ha nincsenek olyan szűrők, amelyek elzárnák százmilliárdok elszívárgását, legalább azt tudni lehessen, mire folynak el. Az Európai Központi Bank véleménye az előbbit, a jogbiztonságot hangsúlyozta, amit viszont az MNB úgy értelmezett, hogy nincs itt semmi látnivaló: „Az MNB Felügyelőbizottságának javasolt új ellenőrzési hatásköre alapján sem lehet jogosult az MNB olyan tevékenységeinek ellenőrzésére, amelyek közvetlenül vagy közvetve érintenék az MNB alapvető és a Központi Bankok Európai Rendszeréhez kapcsolódó feladatait.”¹⁷

Varga Mihály március közepén visszakozott, a törvény módosítása egyelőre lekerült napirendről.

Az ingatlanügyletek feltárása továbbra is a független sajtó munkatársaira marad.

Mindezen fejlemények ismeretében nem csoda, hogy egyes médiumok – elsőként a 24.hu – idézgetni kezdték a felügyelőbizottságnak a transzparenciát hiányoló kritikáját. Az MNB

emiatt nagyon kiakadt, olyan hevesen rontott neki a sajtónak, hogy aki a közpénzjellegét elveszített százmilliárdok lehetséges sorsáról mit sem tud, csak tátja a száját, nem érti, hol itt a gyalázat.¹⁸

„A Magyar Nemzeti Bank vezető testületei – ideértve a felügyelőbizottságot is – elítélik azokat a téves értelmezéseket, amelyek a felügyelőbizottság tegnapi napon megjelent Éves jelentésén alapulnak. A megjelent hírek általánosan mutatnak be egy-egy olyan állítást a Jelentésből, melyek vagy nem tükrözik a felügyelőbizottsági testület egységes álláspontját, vagy a Jelentésben szereplő pozitív megállapítások mellőzésével, a szövegkörnyezetből kiragadva tesznek olyan megállapításokat, melyek alkalmasak az olvasók megtévesztésére (...) félrevezető az az állítás, hogy a felügyelőbizottság hiába kérte a jegybank kizárólagos és többségi tulajdonában álló leányvállalatok közvetlen ellenőrzési jogát. A valóság ezzel szemben az, hogy a felügyelőbizottság hatáskörének az MNB leányvállalatai közvetlen ellenőrzésére vonatkozó, hivatkozott korlátja nem az MNB jogértelmezésén alapul. A tulajdonos Magyar Államot képviselő miniszter vezette Pénzügyminisztérium – az Európai Központi Bank véleményének figyelembevételével – maga készített tervezetet a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény ilyen irányú módosítására, azonban ennek elfogadásának hiányában egyelőre nincs rá jogi lehetőség.”¹⁹

¹⁷ Az MNB üdvözlö az EKB jegybanki függetlenségét támogató álláspontját. mnb.hu, 2024. február 28. <https://www.mnb.hu/sajtoszoba/sajtokozlomenyek/2024-evi-sajtokozlomenyek/az-mnb-udvozli-az-ekb-jegybanki-fuggetlenseget-tamogato-allasponjtjat>

¹⁸ Farkas György: Nagyon kritikus jelentést tettek közzé az MNB-ről. 24.hu, 2024. július 10. <https://24.hu/fn/gazdasag/2024/07/10/nagyon-kritikus-jelentest-tettek-kozze-az-mnb-rol/>

¹⁹ Az MNB felügyelőbizottsága egyhangú-

AZ MNB MŰKÖDÉSI KÖLTSÉGE ÉS SAJÁT TŐKÉJE, MILLIÁRD Ft

	2019	2020	2021	2022	2023
Működési költség	41,8	47,9	54,4	69,3	81,4
Saját tőke	682,9	1112,7	798,9	255,9	-1854,6

Forrás: felügyelőbizottsági jelentés

Az utóbbi veretes mondat nettó cinizmus: ha a kormány javaslatára az Országgyűlés nem módosítja a jegybanktörvényt, az MNB nem teszi lehetővé a leányvállalatok működésének érdemi ellenőrzését. Csakhogy a módosítási szándékot az MNB akadályozza, ahogy csak tudja, azzal érvelve, hogy védi a jegybank függetlenségét.

Ez a patthelyzet elég lehet ahhoz, hogy Matolcsy az alapítványok és az MNB-cégek átvilágítását megússza, legalábbis addig, amíg a mandátuma kitart.

A HVG külön is kiérdekelte a dorogálást.

„Tisztelt HVG Szerkesztőség!

A Magyar Nemzeti Bank felügyelőbizottságának éves jelentésével kapcsolatban a HVG hetilap mai cikke továbbra is kizárólag a kritikus megállapításokra fókuszál, emiatt döntött a jegybank, hogy ismételten reagál a lapban megjelentekre. Az MNB 2024. július 11-én publikált közleményében hangsúlyozottakkal ellentétben a HVG mai cikke is általánosságban mutatja be a Felügyelőbizottság Éves Jelentésének néhány megjegyzését, melyek a teljes jelentésből és a szövegkörnyezetéből kiragadva, azok kritikusságát felnagyítva

---

lag elfogadta a jegybank éves jelentését. mnb.hu, 2024. július 11. <https://www.mnb.hu/sajtoszoba/sajtokozlomenyek/2024-evi-sajtokozlomenyek/az-mnb-felugyelobizottsaga-egyhangulag-elfogadta-a-jegybank-eves-jelenteset>

olvashatók. Emellett a Jelentésben szereplő pozitívumokat maximálisan mellőzi az írás. Ezek együttesen alkalmasak az olvasókban az MNB-vel szembeni esetleges negatív érzések kialakítására vagy felerősítésére és a félretájékoztatásra. Nyomatékosan kérjük tehát, hogy a fenti sajtóközlemény tanulmányozását követően fogalmazzák meg következő írásukat az FB jelentés megállapításival kapcsolatban. Üdvözlettel: MNB KOMMUNIKÁCIÓ”

Pedig egy fontos pozitívumot közölt azért a HVG. Ezt: „A felügyelőbizottság az MNB tavalyi 1763,2 milliárdos veszteségéről és az emiatt kialakult brutális tőkehiányról úgy vélekedett, hogy az »döntő részben nyilvánvalóan az fb kompetenciáján kívül eső monetáris tevékenységből ered, a saját tőke összege pedig nem befolyásolja az MNB alapfeladatainak ellátását«²⁰

Ami annyit tesz: a felügyelőbizottság nem vizsgálta, amit nem is vizsgálhatott, ezt nem is bánja, és nincs semmi közlendője róla.

Mellékelt egy beszédes táblázatot is a jelentés alapján a HVG.

Az MNB intelmeit pedig majd gondosan tanulmányozza a szerkesztőség.

(A II. részt a Mozgó Világ szeptemberi száma közli.)

---

²⁰ MNB: felügyelőbizottsági kritikák. Téves értelmezések? HVG, 2024. július 18.